Svar på skriftligt spörsmål SSS 538/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om bedömning av lagändringarna i försäkringsläkarsystemet

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 538/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Jari Ronkainen /saf:

> Hur tänker regeringen följa upp och bedöma konsekvenserna av de lagändringar som gäller försäkringsläkarsystemet och
>
> ämnar regeringen vid behov utarbeta ett nytt lagförslag i strid med de brister som riksdagen konstaterat för att rätta till situationen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I det skriftliga spörsmålet hänvisas det till lagändringar som gäller arbetspensions- och arbetsolycksfallsbolag och FPA, genom vilka togs det in krav i lagarna på att en medicinsk bedömning ska utarbetats tydligt och med allmänt kända begrepp. Samtidigt ska en sakkunnigläkare som deltar i behandlingen av ett ersättningsärende bekräfta sitt ställningstagande med orden ”i enlighet med befintlig information, min sakkunskap och mitt samvete”. Syftet med de bestämmelser som trädde i kraft den 1 juli 2021 är att öka förståelsen i försäkringsanstalternas alla beslut och på så sätt minska den eventuella ovissheten om bakgrundsfaktorerna till den bedömning som ledde till beslutet.

I motsats till vad som föreslås i det skriftliga spörsmålet är dessa bestämmelser i lagen förpliktande för försäkringsanstalten, och de nämnda formkraven ska iakttas. I RP 213/2020 om lagändringar konstateras det även att lagändringarna inte påverkar juridiska skyldigheter eller tjänsteansvar. Det är entydigt att en försäkringsanstalt som sköter en offentlig förvaltningsuppgift fattar beslut och svarar för sitt beslut. Dessutom omfattas alla som deltar i beslutsfattandet av tjänsteansvar enligt annan lagstifning.

I praktiken har ikraftträdandet av lagen lett omedelbart till de ändringar som man förväntade sig. Enligt observationer och utredningsresponser från försäkringsanstalter har det efter den 1 juli 2021 tagits ställning till medicinska utredningar som fåtts på det sätt som lagen förutsätter. Försäkringsanstalterna har i sin interna utbildning betonat motiveringsskyldigheten, och detaljmotiveringen har förbättrats.

Eftersom det i detta skede dock inte finns tillgång till erfarenhetsbaserad information om lagändringens mer omfattande konsekvenser, fortsätter ministeriet att följa upp lagändringens konsekvenser med hjälp av medborgare- och annan respons samt begäran om redogörelse. Också delegationen för utveckling av försäkringsläkarverksamheten som ministeriet tillsatt för perioden den 3 maj 2021–30 april 2024 följer upp de praktiska konsekvenserna av lagändringen.

Med tanke på en jämlik behandling av ersättningstagarna, tillgodoseendet av rättsskyddet och en hållbar finansiering av ersättningssystemen är sakkunnigläkarnas uppgift i socialförsäkringssystemet av väsentlig betydelse. Betydelse av denna uppgift har också upprepade gånger uttryckts i riksdagens social- och hälsovårdsutskott. Det är viktigt att observera att den vårdande läkaren har till uppgift att ge bästa möjliga vård till patienten. Det är inte hans eller hennes uppgift att bedöma orsakssamband av patientens hälsotillstånd i förhållande till de kraven i någon förmånslagstiftning. Det skulle dock vara nyttigt om de vårdande läkarna skulle känna till principer i lagstiftningen om olika socialförmåner. Ministeriet söker metoder för att öka läkarkårens utbildning och främja deras kompetens i frågor som gäller socialförsäkring. Genom utbildning som gäller hela läkarkåren vore det möjligt att öka förståelsen för lagstiftningen och för grunderna för förmånerna.

Under de senaste åren har det gjorts flera ändringar i lagstiftningen gällande försäkringsanstalter. Konsekvenserna av ändringarna följs upp och behovet av fortsatta ändringar i lagstiftningen bedöms vid behov.

Helsingfors 25.10.2021

Social- och hälsovårdsminister Hanna Sarkkinen